

Vad är BRUK?

BRUK är ett verktyg för självskattning av kvaliteten i samtliga läroplansstyrda verksamhetsformer.

BRUK är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det ska underlätta för förskolor, skolor och vuxenutbildning att synliggöra, följa upp, analysera, bedöma och utveckla kvaliteten.

BRUK utgår ifrån nationella styrdokument, det vill säga skollagen, läroplanerna och Skolverkets allmänna råd.

BRUK ger en bild av hur väl verksamheten uppfyller de nationella målen för utbildningen inom varje område. Syftet är att skapa motivation och inspiration till förbättring av kvaliteten.

BRUK är en hjälp för att synliggöra och analysera hur arbetssätt och arbetsformer påverkar resultat och måluppfyllelse men räcker inte som underlag för att bedöma kvaliteten i en hel verksamhet.

BRUK kan användas av ett arbetslag, en förskole- eller skolenhet, eller av en huvudman.

Varför BRUK?

Syftet med **BRUK** är att synliggöra processer och resultat i förskolor och skolor och därmed vara en del i ett kollegialt lärande. För att kunna synliggöra kvaliteten bör man göra skattningen tillsammans med kollegor och samtidigt diskutera vad kriterierna kan innebära för den egna verksamheten. Först då blir **BRUK** ett verktyg för ett kollegialt lärande. Ett tillitsfullt klimat är en viktig förutsättning för utveckling och lärande för såväl barn och elever som för förskollärare och lärare. Förskolechefen och rektorn har en viktig roll för att tillsammans med sina medarbetare skapa ett tillitsfullt klimat och möjligheter till kollegialt lärande. **BRUK** fungerar bra när man jämför egna resultat över tid för att få syn på utvecklingen, men inte för att jämföra eller rangordna olika verksamheter.

Vad innehåller BRUK?

BRUK innehåller fyra områden som har ett antal indikatorer och kriterier för självskattning. Indikatorerna i BRUK bygger på skollagen och de första två avsnitten i läroplanerna, en översikt finns i bilagan. Det är ett stort material men är trots det inte heltäckande.

Skolformer

BRUK finns för förskolan, grundskolan inklusive förskoleklassen och fritidshemmet, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

Områden

BRUK är uppdelat i fyra områden utifrån läroplanerna.

1. Varje förskolas eller skolas utveckling
2. Normer, värden och inflytande
3. Kunskap, utveckling och lärande
4. Övergång, samverkan och omvärld

Indikator och kriterier

Varje område innehåller ett antal indikatorer som i sin tur innehåller kriterier att skatta.

Indikatorn beskriver utifrån nationella styrdokument kännetecknen på det önskvärda tillståndet för god kvalitet inom området. För varje indikator finns kriterier att skatta.

Kriterier för måluppfyllelse är påståenden om mål som ska uppfyllas och som tillsammans ska leda till det önskvärda tillståndet för indikatorn. De bygger på nationella styrdokument.

Kriterier för genomförande är påståenden om något som måste genomföras för att verksamheten ska kunna nå kriterierna för måluppfyllelse. De bygger på nationella styrdokument och Skolverkets publicerade aktuella rapporter samt forskning.

Kriterier för förutsättningar är påståenden om förutsättningar som behövs för att det ska vara möjligt att nå det tänkta tillstånd som indikatorn beskriver. Dessa kriterier passar bra även för huvudman och förskolechef/rektor att skatta.

Matris och analys i två steg

När skattningen är klar går man vidare för att diskutera och analysera resultaten och vad man ska göra för att förbättra kvaliteten i verksamheten. Resultaten av skattningen åskådliggörs i en matris med färgade fält. Utifrån den görs en analys i två steg, dels en nulägesbedömning efter varje skattad indikator, dels en nulägesbedömning och en plan för utveckling när hela området har skattats. Genom att tolka och problematisera vad resultaten och måluppfyllelsen kan bero på kommer man fram till områden att utveckla.

Kom igång med självskattningen

Skapa ett konto för att skatta er verksamhet

Gå in via länken: <http://bruk.skolverket.se/>

Första gången ni går in för att skatta er verksamhet ställer ni er i rutan **Registrera ny användare** och registrerar er med en e-postadress och ett lösenord. Den e-postadress ni anger blir användarnamnet.

1. Välj först vilken skolform ni ska arbeta med.
2. Skapa ett formulär med ett unikt namn, gärna med datum eller termin. Nästa gång ni öppnar självskattningen ligger ert skapade formulär som en länk. Till exempel Byskolan årskurs 3, arbetslag A, 131106
3. Klicka på länken för den verksamhet ni har skapat formuläret för.

Varje formulär innehåller fyra områden med ett antal indikatorer med kriterier för måluppfyllelse och genomförande samt en nulägesbedömning. Under varje område finns kriterier för förutsättningar (se steg 4) och en analys för hela området (se steg 5).

Formulären ni skapat och namngett sparas automatiskt i en databas och finns kvar i en månad. Formulären är endast åtkomliga för användaren.

Börja skattningen

1. Välj område i menyn till vänster. (En översikt finns i bilagan)

2. Välj indikator

2 Normer, värden och inflytande
2.1 Kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter
2.2 Genom demokrati och mänskliga rättigheter
2.3 Demokratisk kompetens och etiska ställningstaganden
2.4 Framja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
2.5 Upptäcka, utreda, anmäla och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
2.6 Elevernas ansvar, delaktighet och inflytande

Varje område innehåller ett antal indikatorer.

Välj en indikator att börja arbeta med. Ni får då upp kriterier för måluppfyllelse och genomförande. Skatta dessa enligt skalan; stämmer inte alls, stämmer till viss del, stämmer till stor del, stämmer helt.

3. Skatta kriterier för måluppfyllelse och genomförande – alla svar och ändringar sparas automatiskt

Läs först igenom indikatorn och kriterierna för er själva och fundera på innebörden i dem.

Diskutera sedan tillsammans vad varje kriterium betyder eller innebär för er verksamhet.

Bedöm hur väl ni tycker påståendet stämmer med er verksamhet.

Fyll i skattningsskalan. Skattningen kan ändras när som helst.

Referenser finns här

Indikator 2.3 Demokratisk kompetens och etiska ställningstaganden Referenser	
Utifrån kunskap om mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar kan eleverna i skolan samspela med andra människor och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden.	
Självskattning 2.3	Nulägesbedömning 2.3
Kriterier för måluppfyllelse	
Vår skola ser till att eleverna utvecklar sin förmåga att samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia.	Kriteriet stämmer inte alls till viss del till stor del helt
☒	☐ ☐ ☐
Kriterier för genomförande	
Vi klargör och diskuterar det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet med eleverna.	Kriteriet stämmer inte alls till viss del till stor del helt
☒	☐ ☐ ☐

Lägga till ett eget kriterium

BRUK omfattar inte alla områden i styrdokumentet. Det är därför möjligt att själv lägga till kriterier för genomförande av skatta.

Eget kriterium:

4. Nulägesbedömning

När ni har fyllt i skattningen av kriterierna under en indikator går ni till fliken Nulägesbedömning. Här finns er skattning av indikatorn sammanställd i en matris.

Gör en nulägesbedömning i fritextrutan utifrån resultatet av skattningen.

Använd dessa frågor som stöd:

1. Är något resultat förvånande eller var det väntat?
2. Vilka orsaker kan det finnas till att det ser ut som det gör? Hur kan till exempel våra arbetsformer, förväntningar, värderingar, kompetens och förhållningssätt samt organisation och resurser påverka elevernas lärande och utveckling?
3. Har vi tillräcklig kunskap och information om hur vi arbetar och vilka resultat det leder till inom området eller behöver vi ta reda på mer? Hur har vi tagit tillvara barnens/elevernas och föräldrarnas perspektiv?

2 Normer, värden och inflytande

- 2.1 Kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter
- 2.2 Genom demokrati och mänskliga rättigheter
- 2.3 Demokratisk kompetens och etiska ställningstaganden
- 2.4 Främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- 2.5 Upptäcka, utreda, anmäla och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- 2.6 Elevernas ansvar, delaktighet och inflytande

Förutsättningar område 2
Analys hela område 2
Hela området som PDF

5. Skatta kriterier för förutsättningar

När ni har skattat klart alla indikatorer under området går ni till kriterier för förutsättningar för området i vänstermenyn.

6. Analys av hela området

När ni har skattat alla indikatorer inom ett område går ni till **Analys hela området** i vänstermenyn.

2.6 Elevernas ansvar,
delaktighet och inflytande

Förutsättningar område 2

Analys hela område 2

Här återfinns er skattning av alla indikatorer sammanställd i en matris. Dessutom finns en lista på det som behöver åtgärdas omgående enligt er skattning.

Kriterier som behöver åtgärdas omgående:

- 2.1 [I vår skola får varje elev kunskaper om de gemensamma demokratiska värderingarna...](#)
- 2.2 [I vår skola utvecklar eleverna respekt och förståelse för vad de gemensamma demo...](#)
- 2.5 [Vi ser till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervi...](#)
- 2.6 [Vi lägger stor vikt vid att ge eleverna kunskap om och insikt i vilka de grundla...](#)
- 2.7 [Vi ser till att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer, så att de ...](#)

Nulägesbedömning av hela området

Gör en sammanfattande nulägesbedömning av alla indikatorer ni har skattat inom området.

"Hur går vi vidare"

Använd resultaten från skattningen och nulägesbedömningen för att prioritera och planera åtgärder. Detta för att öka kvaliteten och måluppfyllelsen inom området. Ta hjälp av frågorna och fyll i fritextfälten.

- Vad behöver åtgärdas omgående (röd markering)? Varför och hur?
- Vad behöver utvecklas på lång sikt (gul markering)? Varför och hur?
- Vad fungerar bra och hur ska det säkras (grön markering)? Varför och hur?
- Hur kan vi använda dessa slutsatser i vårt övriga kvalitetsarbete?

Lycka till!

FÖRTECKNING ÖVER INDIKATORER OCH KRITERIER

OMRÅDE	FÖRSKOLA - indikator	GRUNDSKOLA - indikator
1. Varje förskolas eller skolas utveckling	1.1 Systematiskt kvalitetsarbete	1.1 Systematiskt kvalitetsarbete
	1.2 Miljö, lokaler och utrustning	1.2 Lokaler och utrustning
	1.3 Barngruppens sammansättning och storlek	1.3 Elevhälsan
2. Normer, värden och inflytande	2.1 Förmedla och förankra respekt för demokrati och mänskliga rättigheter	2.1 Lära om demokrati och mänskliga rättigheter
	2.2 Demokratisk kompetens och etiskt förhållningssätt	2.2 Lära genom demokrati och mänskliga rättigheter
	2.3 Främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga trakasserier och kränkande behandling	2.3 Lära för demokrati och mänskliga rättigheter
	2.4 Upptäcka, anmäla, utreda och åtgärda	2.4 Främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
	2.5 Barns delaktighet, inflytande och ansvarskänsla	2.5 Upptäcka, utreda, anmäla och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
		2.6 Elevernas ansvar, delaktighet och inflytande
3. Kunskaper, utveckling och lärande	3.1 Främja en livslång lust att lära	3.1 Skolans grundläggande kunskapsuppdrag
	3.2 Hänsyn till varje barns förutsättningar och behov	3.2 God miljö för utveckling och lärande
	3.3 Helhetssyn på barnet och barnets behov	3.3 Anpassning av undervisningen
	3.4 Varierande innehåll och arbetsformer	3.4 Varierande innehåll och arbetsformer
	3.5 Kreativitet, nyfikenhet och problemlösning	3.5 Bedömning för lärande
	3.6 Förskolan stimulerar och utmanar barns utveckling och lärande	3.6 Utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner
	3.7 Miljö, hälsa och livsstil	3.7 Särskilt stöd
	3.8 Utvecklingssamtal	3.8 Allsidig och likvärdig bedömning
	3.9 Särskilt stöd	
	3.10 Dokumentera och analysera verksamheten	
4. Övergång, samverkan och omvärld	4.1 Förskola och hem	4.1 Skola och hem
	4.2 Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet	4.2 Övergång och samverkan
		4.3 Skolan och omvärlden

* område 1 och 4 är under utarbetande och fylls på i början på året.